

ชื่อวิทยานิพนธ์

เพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ภูมิพลอดุลยเดชฯ กรณีศึกษา : วิเคราะห์ทำนอง

ผู้วิจัย

กิตติ ศรีเปารยะ

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

สุกรี เจริญสุข M.M.E. , D.A.

พูนพิศ อมาตยกุล พ.บ. , M.A. , ศศ.ค. (กิตติมศักดิ์)

แมนรัตน์ ศรีกรานนท์ ศิลปินแห่งชาติ

อนรรฆ จรรย์ยานนท์ M.M. (Musicology)

วันที่สำเร็จการศึกษา

19 พฤษภาคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง เพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ กรณีศึกษา : วิเคราะห์ทำนอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทำนองของบทเพลงพระราชนิพนธ์ จำนวน 47 บทเพลง ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะของทำนอง (Characteristic of Melody) ขึ้นคู่ (Interval) รูปแบบ (Form) บันไดเสียง (Scale) และ โครงสร้างแนวทางเดินคอร์ด (Chord Structure and Progression) ตามหลักทฤษฎีดนตรีวิทยา (Musicology)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการศึกษาโดยใช้หลักทฤษฎีดนตรีวิทยา ประกอบกับใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ประกอบอาชีพด้านดนตรีสากลมาเป็นเวลาประมาณ 20 ปี นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากการคัดลอกต่อ ๆ กันมา ตลอดจนการสัมภาษณ์ นักดนตรีในวงดนตรี อ.ส.วันศุกร์ และผู้ทรงคุณวุฒิทางดนตรี ด้วย

ทำนองเพลงพระราชนิพนธ์ที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ ใช้โน้ตเพลงที่บันทึกอยู่ในหนังสือ "ธ สถิตในดวงใจนิรันดร์" จัดพิมพ์โดย โรงเรียนจิตรลดา เมื่อ เดือนมิถุนายน พ.ศ.2539 เนื่องจากเป็นหนังสือที่รวบรวมโน้ตเพลงพระราชนิพนธ์ฉบับที่สมบูรณ์ที่สุด

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 บท บทแรกเป็นบทนำ บรรยายถึงความสำคัญของเพลงพระราชนิพนธ์ และกรอบในการวิจัย บทที่ 2 กล่าวถึงพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประวัตินิพนธ์พระราชนิพนธ์ จำนวน 47 บทเพลง และผลกระทบที่มีต่อวงการดนตรีของไทย บทที่ 3 เป็นหลักเกณฑ์ทางดนตรีวิทยาที่เกี่ยวข้องกับทำนอง บทที่ 4 ทำการศึกษาวิเคราะห์ทำนองเพลงพระราชนิพนธ์แต่ละเพลงตามลำดับ โดยแต่ละเพลง ได้วิเคราะห์ถึง ลักษณะของทำนอง ชั้นคู่ รูปแบบ บันไดเสียง โครงสร้างและแนวทางเดินคอร์ด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำตัวอย่างโน้ตเพลงพระราชนิพนธ์มาประกอบการวิเคราะห์เป็นช่วงๆ เพื่อความชัดเจนในการศึกษา และบทสุดท้ายได้สรุปผลการวิจัยทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่า ทำนองเพลงพระราชนิพนธ์ทั้ง 47 บทเพลง มีลักษณะทั่วไปเป็นเพลงมาตรฐาน และส่วนใหญ่มีครึ่งเสียงอันเป็นลักษณะเด่นที่สำคัญ มีชั้นคู่แบบปกติ และชั้นคู่แบบพิศดารที่พบเห็นได้ยากจากเพลงทั่วไป รูปแบบของมี 3 ชนิด คือ ชนิดเพลง 2 ท่อน เพลง 3 ท่อน และชนิดที่มากกว่า 3 ท่อน บันไดเสียงมีทั้ง Major Scale, Minor Scale, Blues Scale และ Pentatonic Scale สำหรับโครงสร้างและแนวทางเดินคอร์ดส่วนมาก เป็นไปตามหลักการทางดนตรีวิทยา

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่เด่นชัดของเพลงพระราชนิพนธ์คือ การใช้ครึ่งเสียงอย่างเหมาะสมและลงตัว อันแสดงถึงพระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพทางดนตรีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากนี้ผลจากการวิจัยดังกล่าวยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเพลงพระราชนิพนธ์ด้านวิชาการมากขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิชาดนตรีของไทยต่อไป.